

Recomanacions UPF-CAE

Per a una cobertura periodística ètica dels
altres animals

CC Davniku brivba

Juliol 2016
UPF Centre for Animal Ethics

Redacció: Aquestes recomanacions han estat elaborades pels membres del consell científic de l'UPF Centre for Animal Ethics (UPF-CAE), amb la col·laboració de les investigadores d'Animalsandmedia.org.

Imatges: Dzivnieku Briviba (guineu), Marcel Oosterwijk (vaca), Tim Geers (porquets), Tammy Lo (orca), Juhan Sonin (gallina), Magnus Johansson (ximpanzé), Jonás Amadeo Lucas (tonyines), Ray Dumas (cérvols). Emprades sota llicència de Creative Commons (CC-By-SA 2.0). La imatge del ratolí de laboratori és de domini públic.

Disseny gràfic: Samara Maultasch.

Juliol 2016 v1.1

UPF Centre for Animal Ethics

Recomanacions per a una cobertura periodística ètica dels altres animals

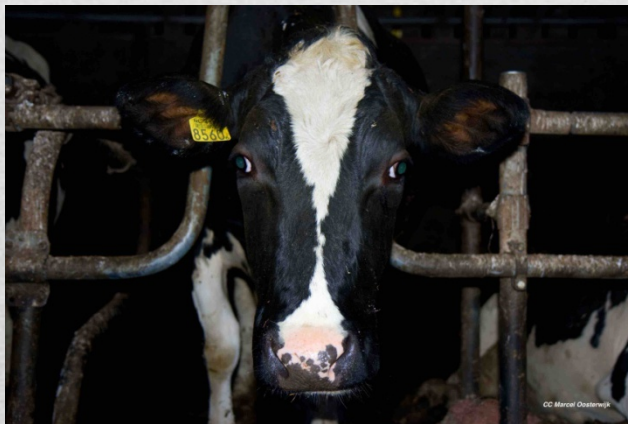
Avui en dia, la idea que els interessos humans es troben per sobre dels interessos dels animals d'altres espècies ja no és defensable. Que el patiment dels animals importa i que no es poden passar per alt els interessos d'un individu pel sol fet de pertànyer a una altra espècie constitueix un dels grans progressos morals de la humanitat. Que els altres animals mereixen consideració ètica perquè tenen interessos propis no només és una idea filosòfica àmpliament acceptada, sinó també científicament mantinguda des de Charles Darwin i, més recentment, de manera contundent des dels camps de la neurociència, la biologia evolutiva o l'etologia i la cognició animal –que han corroborat que els altres animals també experimenten dolor físic i psicològic, emocions i sentiments–. L'any 2012, un ampli grup de científics i científiques de reconegut prestigi van signar la Declaració de Cambridge sobre la Consciència, en què es reconeix que una gran majoria dels animals no humans tenen consciència. D'altra banda, l'any 2009 el Tractat de Lisboa va reconèixer la rellevància jurídica del patiment dels animals no humans per a la legislació europea.

Objectius d'aquestes recomanacions:

- a.** Incrementar el respecte humà pels individus d'altres espècies per tal de poder representar-los a les informacions de manera més precisa, justa i objectiva.
- b.** Trencar el fals dualisme humà/no-humà substituint-lo per visions inclusives:
  - De diversitat inclusiva, que ens permeti representar la realitat dins d'un marc no de dominació (jerarquia dels éssers humans sobre els altres animals), sinó de plena inclusió de tots els individus sensibles a l'esfera de consideració moral, sigui quina sigui la seva espècie, ètnia, cultura o origen.
  - De justícia social inclusiva, que ens permeti representar la realitat dins d'un marc de respecte, ajuda i solidaritat no discriminatori per raons d'espècie (els interessos i els drets dels animals i els dels éssers humans no són autoexcloents).
- c.** Desvetllar les relacions de poder especistes (legitimadores de les relacions d'opressió sobre les altres espècies per la suposada superioritat de l'espècie humana) estructuralment anàlogues a les opressions que ja estem combatent (masclisme, racisme, classisme, homofòbia, discriminació cultural, discriminació envers les persones amb diversitat funcional, etc.).
- d.** Servir a l'interès públic i al progrés social per promoure una disminució global de la violència al planeta, recordant que, davant el patiment, no es pot ser neutral.

Recomanacions

- 1. Cobrir informativament la vida dels individus d'altres espècies de manera regular (no només puntualment i en contextos negatius).**
- 2. Evitar les perspectives antropocèntriques utilitzant els animals no humans com a fonts.**
- 3. Donar cobertura informativa a les organitzacions defensores dels animals no humans.**
- 4. Utilitzar el llenguatge apropiat (neutre i objectiu).**

1. Cobrir informativament la vida dels individus d'altres espècies de manera regular (no només puntualment i en contextos negatius)

Els animals no humans acostumen a aparèixer a les notícies només de manera secundària, en funció dels nostres interessos i necessitats. Per compensar-ho, podem:

1.1. *Dedicar temps i espai a cobrir de manera rutinària les interaccions entre els éssers humans i els altres animals* (crear notícies sobre això per incrementar la consciència que els animals d'altres espècies són subjectes d'interès i d'atenció).

1.2. *Reconèixer i incloure la perspectiva dels animals no humans en les històries en què estan implicats* (en accidents, guerres, crims, alimentació, energia, política, ciència, estils de vida). En altres paraules, deixar d'incloure únicament la perspectiva humana i allò que la beneficia.

1.3. *Investigar l'explotació dels altres animals a la societat actual i les conseqüències d'aquesta utilització*, sobretot el patiment psicològic i físic que els causen les pràctiques legals i habituals (l'explotació en granges, la caça, l'experimentació o mantenir-los en captivitat en zoos o circs, etc.), a més de les il·legals (caça d'espècies en extinció, lluites il·legals, rituals religiosos, etc.). Fer un plantejament ètic en aquestes investigacions: preguntar-nos si és realment necessari i si tenim dret a utilitzar els altres animals com ho fem. Investigar també el realisme i la viabilitat de les pràctiques anomenades com a "més humanes".

2. Evitar les perspectives antropocèntriques utilitzant els animals no humans com a fonts

Donat que els éssers humans són els i les que consumeixen les notícies, les històries acostumen a estar enfocades prioritzant els individus de la nostra espècie. Per evitar aquesta perspectiva antropocèntrica (igual que cal evitar el prejudici racial o el sexista) recomanem:

2.1. *Identificar i reconèixer els interessos dels animals d'altres espècies implicats* (relacionats amb el seu hàbitat, territori, alimentació, seguretat i amb l'absència de dolor, patiment i angoixa).

2.2. *Representar els altres animals com a individus que senten* (companys amb els quals compartim el planeta) i no amb perspectives centrades en els éssers humans. Cal evitar estereotipar les espècies: no definir-les segons l'ús que en fem (aliment, mascotes, preses, pells, joguines) ni amb metonímies (animals de granja, vaques lleteres, gallines ponedores, etc.) sinó pel que són (individus, éssers explotats per la seva carn, pell o fluids, companys, etc.).

2.3. *Dedicar espai i temps a explorar les interaccions complexes entre els éssers humans i la resta d'éssers sensibles al planeta*, qüestionant els prejudicis culturals que fan que tinguem preferències injustificades per unes espècies per sobre d'unes altres (és un prejudici preferir els dofins per sobre dels peixos, els cavalls abans que les vaques, els gossos abans que els llops, els rossinyols abans que les gallines, els vertebrats abans que els invertebrats, etc.).

- 2.4.** *Reproduir (si pot ser audiovisualment) les maneres com es comuniquen els animals, bé estiguin en llibertat o bé en captivitat, per tal de familiaritzar-nos amb les seves maneres d'expressar-se i educar les audiències en les seves vides.*
- 2.5.** *Interpretar la comunicació de les altres espècies quan sigui evident (mostres d'alegria, curiositat, por, tristesa, ira, afecte, ansietat, avorriment, ganes de jugar, etc.). En alguns casos, pot ser necessari consultar a professionals per interpretar els matisos des d'una perspectiva no antropocèntrica.*
- 2.6.** *Assegurar-se que les fonts citades inclouen sempre i de manera equilibrada veus que donin la perspectiva i els interessos dels altres animals. Poden ser professionals de la biologia, etologia, veterinària; activistes; professionals de l'advocacia que defensen els animals; persones que cuiden animals i que viuen amb ells; persones veganes (persones que per raons ètiques no consumeixen ni empen productes d'origen animal), etc. Verificar que aquestes veus siguin independents i que no treballin directament o indirectament per a indústries relacionades amb l'explotació d'animals.*
- 2.7.** *Evitar definir els altres animals apel·lant a estipulacions arbitràries que afavoreixen la seva representació negativa com a espècies "invasores", "agressives", "molestes", "brutes", etc.*
- 2.8.** *Llevat que la informació sigui relativa a animals en captivitat, donar sempre imatges dels animals en el seu medi i estat lliure, en els seus hàbitats naturals.*
- 2.9** *Evitar caure en la idealització de la vida en estat salvatge i en la celebració dels processos naturals quan aquests impliquin la mort i el patiment dels animals.*
-

3. Donar cobertura informativa a les organitzacions defensores dels animals no humans

Per garantir la inclusivitat i la justícia recomanem:

3.1. *Equilibrar les fonts governamentals i de la indústria amb fonts activistes en tots aquells temes que afectin els altres animals.* Les qüestions que impliquen animals no humans no han de ser abordades com a mers temes econòmics, regulatoris o de contaminació pública, sinó també des de la perspectiva dels grups que treballen en la seva defensa.

3.2. *Evitar que l'única informació que es doni sobre les organitzacions de defensa dels animals no humans sigui quan aquestes duen a terme actuacions de protesta o alliberaments d'animals a les granges.* S'ha de donar tot el context i la història d'aquestes organitzacions cobrint també aquelles campanyes que no siguin tan espectaculars. L'objectiu és donar cobertura a l'essència del que fan, no només a l'espectacle.

3.3. *Estar disposats i disposades a difondre imatges no autoritzades la veracitat de les quals ha estat confirmada i que mostren la realitat de la nostra relació amb els demés animals.* En d'altres casos, també a obtenir aquestes imatges. Això permet crear debat a la societat. Els ciutadans i ciutadanes tenen dret a conèixer aquesta realitat.

3.4. *Evitar confondre les organitzacions ecologistes (que se centren en la preservació dels ecosistemes i les espècies) amb les organitzacions en defensa dels animals no humans (que se centren en el patiment dels individus dins dels ecosistemes i les espècies).*

3.5. *Evitar confondre les organitzacions de benestar animal (que no demanen l'abolició de l'explotació dels animals no humans sinó l'increment de "benestar" en el marc de la seva explotació) amb les organitzacions abolicionistes (que lluiten pels drets dels animals i en demanen l'eradicació de l'explotació).*

4. Utilitzar el llenguatge apropiat (neutre i objectiu)

De la mateixa manera que amb el llenguatge podem denigrar, devaluar i menystenir certs éssers humans per motius de raça, sexe, orientació sexual, etc., el llenguatge especista també és una manera d'engrandir el prejudici antropocèntric, consolidar-lo i perpetuar-lo. Això succeeix quan es promou una falsa dicotomia jerarquizant entre éssers humans i no humans i se situa l'ésser humà en una dimensió separada i superior a la del regne animal per tal de justificar-ne la utilització. Per evitar aquest llenguatge recomanem:

4.1. *Buscar la màxima precisió en la terminologia.* Deixar clar què inclou el terme *animal* i emprar expressions del tipus "animals no humans", "els altres animals", "les altres espècies" o similars. L'objectiu és promoure l'inclusivitat i reconèixer els éssers humans també com a membres del regne animal. S'ha de buscar la precisió també en el tipus de categoria animal a la qual ens referim, per exemple: animals explotats en granges, animals de companyia, animals en llibertat, primats no humans, animals aquàtics, espècies en perill d'extinció.

4.2. *Evitar cosificar els animals quan ens hi referim.* Evitar emprar expressions que difuminin el caràcter d'individus amb consciència i capacitat de sentir dels altres animals: evitar parlar de "captures", "unitats", "caps de bestiar", "material genètic", "espècimens", etc.

4.3. *Evitar eufemismes i metàfores (bèl·liques, de cacera, etc.) i cercar l'objectivitat.*

Igual que no diem que una persona "és discapacitada", sinó que diem que "té una discapacitat" o "una diversitat funcional". Igual que diem que una persona "està esclavitzada" en comptes de dir que "és un esclau". Hem d'evitar emprar els eufemismes que fa servir la indústria. Per exemple, hem de dir que els altres animals viuen explotats, que són utilitzats, etc., o quan un animal escapa d'allà on és confinat i els humans el maten no se l'ha de criminalitzar dient que ha estat "abatut" o "sacrificat" (l'animal que ha escapat no havia comès cap crim ni havia donat el seu consentiment per morir; en realitat ha estat "mort a trets" o "executat").

4.4. *Evitar la falsa neutralitat.* Els éssers humans utilitzem de maneres diverses, i de manera cruel, milions d'animals als quals explotem per als nostres interessos, deixem sense hàbitat, utilitzem com a entreteniment o experimentem amb ells per a la nostra salut o, la majoria de les vegades, per a qüestions molt més trivials (productes de neteja, cosmètics, joguines, etc.). El dolor i el patiment que els infligim és enorme. Es tracta d'una situació en què una espècie utilitza individus d'altres espècies per al seu interès. Hi ha clarament un desequilibri de poder entre els éssers humans, que ocupen la posició de força, i les altres espècies, que no poden oposar-s'hi. Els i les periodistes han de reflexionar sobre si una actitud neutral és ètica en aquesta situació.

UPF Centre for Animal Ethics
Universitat Pompeu Fabra
Departament de Comunicació
Roc Boronat, 138
08018 Barcelona
cae@upf.edu
<https://www.upf.edu/cae>

Juliol 2016 v1.1
UPF Centre for Animal Ethics

